

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ 04.3.1-VIPA-T-113 PRIEMONĖS „VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIŲ PASTATŲ ATNAUJINIMAS (II)“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO NR. 1 PATVIRTINIMO

2018 m. liepos 17 d. Nr. 1-204
Vilnius

Vadovaudamasis Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunkčiu,

t v i r t i n u 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energinis efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-T-113 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“ projektų finansavimo sąlygų aprašą Nr. 1 (pridedama).

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
2018 m. birželio 1 d. raštu
Nr. ((24.37 E-01)-5K-1808497)-6K-1803050
ir 2018 m. liepos 4 d. raštu
Nr. ((24.37 E-02)-5K-1808497)-6K-1803602

SUDERINTA

Uždaroji akcinė bendrovė Viešųjų investicijų
plėtros agentūra
2018 m. liepos 13 d. raštu Nr. 2018/2-1077

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2018 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 1-204

2014–2020 M. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“ 04.3.1-VIPA-T-113 PRIEMONĖS „VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIŲ PASTATŲ ATNAUJINIMAS (II)“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS NR. 1

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-T-113 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1 (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. įgyvendinimo sprendimu, kuriuo patvirtinami tam tikri „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos“ elementai, kad, siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo, iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo ir specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai būtų teikiama parama Lietuvai (apie nurodytą sprendimą Europos Komisija pranešė dokumentu Nr. C(2014)6397) (toliau – Veiksmų programa), 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-T-113 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektai) vykdytojais, įgyvendindami pagal Aprašą finansuojamus projektus, taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320) (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas);

2.2. 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L 187, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2017 m. birželio 14 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2017/1084 (OL 2017 L 156, p. 1) (toliau – Bendrasis bendrosios išimties reglamentas);

2.3. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos Nr. 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1);

2.4. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – *de minimis* reglamentas);

2.5. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio

efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“ (toliau – Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa);

2.6. Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“;

2.7. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“;

2.8. Projektų administravimo ir finansavimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės);

2.9. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas);

2.10. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 1-298 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.11. Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategija);

2.12. 2014–2020 metų grąžintinių ir grąžintų lėšų administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1K-059 „Dėl 2014–2020 metų grąžintinių ir grąžintų lėšų administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Grąžintinių ir grąžintų lėšų administravimo taisyklės);

2.13. Rekomendacijas dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintas Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais), kurios paskelbtos Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt (toliau – ES struktūrinių fondų svetainė), skyriuje „Dokumentai“, srityje „Projektų valdymas“, dalyje „Gairės ir rekomendacijos“ (toliau – Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams).

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 2 punkte nurodytuose ir kituose teisės aktuose.

4. Šio Aprašo tikslais grąžinamoji subsidija suprantama taip, kaip apibrėžta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 6.7 papunktyje.

Grąžinamosios subsidijos lėšų grąžinimo grafikas (toliau – Grafikas) suprantamas kaip įgyvendinančios institucijos pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų administravimo darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 1K-243 „Dėl darbo grupės sudarymo“, pavyzdinę formą parengtas ir iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto sutartyje (toliau – projekto sutartis) nurodytomis sąlygomis su galutiniu mokėjimo prašymu tvirtinamas dokumentas. Grafiko forma tvirtinama kaip projekto sutarties priedas.

Stacionari socialinių paslaugų įstaiga (socialinės globos namai) suprantama kaip stacionari socialinių paslaugų įstaiga, teikianti ilgalaikę arba ilgalaikę ir trumpalaikę socialinę globą daugiau nei 10 asmenų su negalia arba tėvų globos netekusių vaikų.

Energijos taupymo paslaugų teikėjas suprantamas taip, kaip apibrėžta Lengvatinių paskolų teikimo centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimui, didinant energijos vartojimo efektyvumą, tvarkos apraše, patvirtintame uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros generalinio direktoriaus 2015 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. 2015/9-16 „Dėl Centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimo (modernizavimo) lengvatinių paskolų teikimo tvarkos aprašo ir Garantijų teikimo gatvių apšvietimo modernizavimui tvarkos aprašo patvirtinimo“.

5. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Ministerija) ir uždaroji akcinė bendrovė Viešųjų investicijų plėtros agentūra (toliau – įgyvendinančioji institucija).

6. Pagal Priemonę teikiamo finansavimo forma – gražinamoji subsidija.

7. Projektų atranka pagal Priemonę bus atliekama tęstinės projektų atrankos būdu.

8. Pagal Aprašą iš viso projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 12 896 200 (dvylikos milijonų aštuonių šimtų devyniasdešimt šešių tūkstančių dviejų šimtų) eurų, iš kurių iki 12 896 200 (dvylikos milijonų aštuonių šimtų devyniasdešimt šešių tūkstančių dviejų šimtų) eurų – Europos regioninės plėtros fondo lėšos, iš kurių 2 896 200 (du milijonai aštuoni šimtai devyniasdešimt šeši tūkstančiai du šimtai) eurų Europos regioninės plėtros fondo lėšų rezervas.

9. Įsipareigojimai pasirašant projektų sutartis dėl projektams įgyvendinti numatomos skirti Europos regioninės plėtros fondo lėšų dalies, kurią sudaro veiklos lėšų rezervas, gali būti prisiimami ir Aprašo 8 punkte nurodytos veiklos lėšų rezervo lėšos projektams įgyvendinti išmokamos tik tada, kai pasiekiamos veiklos peržiūros plane nustatytos visų Veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ ir Europos regioninės plėtros fondo rodiklių tarpinės reikšmės.

10. Priemonės tikslas – atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančius šildomus ir (arba) vėsinaamus viešuosius pastatus, siekiant, kad pastatai atitiktų bent minimalius energinio naudingumo reikalavimus, t. y. atitiktų ne žemesnę kaip pastato C energinio naudingumo klasę, taip, kaip nustatyta Statybos techniniame reglamente STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-754 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimo“ (toliau – Statybos techninis reglamentas „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“), ir tuo būdu mažinti suvartojamos energijos sąnaudas.

11. Pagal Aprašą remiama ši veikla: valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinaamų viešųjų pastatų atnaujinimas, didinant energijos vartojimo efektyvumą, kuomet dalį investicijų numatoma finansuoti pagal 04.3.1-FM-F-105 priemonę „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“ (toliau – 04.3.1-FM-F-105 priemonė).

12. Pagal Aprašo 11 punkte nurodytą remiamą veiklą pirmąjį kvietimą teikti paraiškas projektams finansuoti numatoma paskelbti 2018 m. III ketvirtį. Informacija apie planuojamus skelbti kvietimus taip pat pateikiama Kvietimų teikti paraiškas skelbimo, projektų sąrašų ir finansavimo sutarčių plane, kuris skelbiamas Ministerijos svetainės skyriaus „Veiklos sritys“ srities „Europos Sąjungos investicijos“ dalyje „2014-2020 m. Europos Sąjungos investicijos“ ir ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS

13. Pagal Aprašą galimi pareiškėjai yra valstybei nuosavybės teise priklausančius viešuosius pastatus patikėjimo ar panaudos teise valdantys subjektai (išskyrus valstybės įmones) ir (arba) centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas.

14. Partneriai pagal šį Aprašą negalimi.

III SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

15. Projektas turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius reikalavimus.

16. Projektas turi atitikti šiuos specialiuosius projektų atrankos kriterijus, patvirtintus Veiksmų programos stebėsenos komiteto 2018 m. vasario 22 d. posėdžio protokoliniu sprendimu Nr. 44P-1 (31):

16.1. atitiktis strateginiams dokumentams. Vertinama, ar projektas prisideda prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo ir atitinka Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos nuostatas. Laikoma, kad numatomas vykdyti projektas prisideda prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos 11 punkto įgyvendinimo, jeigu projektu bus mažinamas energijos suvartojimas, ir, kad projektas atitinka Programos nuostatas, jei pastatas, kurį ketinama atnaujinti, dėl įgyvendinamo projekto pasieks mažiausiai C energinio naudingumo klasę;

16.2. galutinės energijos sąnaudų atnaujinamame pastate sumažinimas ne mažiau kaip 30 procentų. Laikoma, kad projektas atitinka šį kriterijų, jeigu projektu numatyta, kad atnaujinus pastatą, galutinės energijos sąnaudos bus sumažintos ne mažiau kaip 30 procentų. Galutinės energijos sąnaudų sumažėjimas (procentais) vertinamas lyginant sumines energijos sąnaudas arba bendras šildymui, vėsinimui, karštam vandeniui ruošti, sumines elektros energijos sąnaudas pagal pateikiamą energinio naudingumo sertifikatą, išduotą prieš pastato atnaujinimą su bendromis šildymui, vėsinimui, karštam vandeniui ruošti, suminėmis elektros energijos sąnaudomis, nurodytomis projektiniame energinio naudingumo sertifikate, pateiktame energijos vartojimo audito ataskaitoje, o po pastato atnaujinimo – nurodytomis energinio naudingumo sertifikate;

16.3. dalinis projekto investicijų finansavimas taikant finansinę priemonę. Vertinama, ar projekto investicijų dalį siekiama finansuoti taikant 04.3.1-FM-F-105 priemonę, t. y. ar dėl konkrečiam pastatui atnaujinti reikalingų investicijų dalies finansavimo buvo kreiptasi ir gautas pritarimas iš uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros pagal 04.3.1-FM-F-105 priemonę iki paraiškos įvertinimo pagal priemonę Nr. 04.3.1-VIPA-T-113 pabaigos. Šis projektų atrankos kriterijus taikomas tik projektų vertinimo metu.

17. Projektu turi būti prisidedama prie bent vieno Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos tikslo įgyvendinimo pagal Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos veiksmų plane, patvirtintame 2017 m. kovo 20 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. SWD(2017)118, numatytą politinę sritį „Energetika“. Dokumentus galima rasti Europos Komisijos interneto svetainėje (http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/cooperation/macro-regional-strategies/baltic-sea/library/#1).

18. Pagal šį Aprašą nefinansuojami didelės apimties projektai.

19. Pagal Aprašą nefinansuojamas stacionarių socialinių paslaugų įstaigų (socialinės globos namų) ir įstaigų, skirtų gyventi psichikos sveikatos sutrikimų turintiems asmenims, pastatų atnaujinimas.

20. Pagal Aprašą nefinansuojami projektai, kuriems skirtas finansavimas pagal 04.3.1-VIPA-V-101 priemonę „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“, taip pat projektai, kuriems įgyvendinti pasirašytos paskolos sutartys su uždarąja akcine bendrove Viešųjų investicijų plėtros agentūra pagal 04.3.1-FM-F-105 priemonę iki Priemonės patvirtinimo dienos, t. y. iki 2018 m. vasario 8 d.

21. Pagal Aprašą teikiamų projektų veiklų įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 24 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos. Paraiškos pagal Aprašą gali būti teikiamos iki 2020 m. gruodžio 31 d., o išlaidos apmokamos ne vėliau nei iki 2023 m. gruodžio 31 d.

22. Tam tikrais atvejais, dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti paraiškos pateikimo ir vertinimo metu, projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpis gali būti

pratęstas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių nustatyta tvarka ir nepažeidžiant Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 213.1 ir 213.5 papunkčiuose nustatytų terminų.

23. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

24. Projektu turi būti siekiama visų toliau išvardytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių:

24.1. produkto stebėsenos rodiklio „Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas“, kodas P.B.232;

24.2. produkto stebėsenos rodiklio „Bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas“, kodas P.B.234.

25. Aprašo 24 punkte nurodytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimui taikomas Veiksmų programos rodiklių skaičiavimo aprašas, kuris paskelbtas ES struktūrinių fondų svetainėje (skyriuje „Dokumentai“, srityje „Finansavimo skyrimas“, dalyje „Stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašai“). Pagal šią priemonę rodikliai bus išskaičiuojami proporcingai (*pro rata*) pagal 40 punkte pritaikytą finansavimo proporciją, skaičiuojant nuo viso atnaujinamo pastato, kartu su 04.3.1-FM-F-105 priemone, siektinų rodiklių.

26. Projekto vykdytojui nepasiekus įsipareigotų pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmių, taikomos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 22 skirsnio nuostatos.

27. Projekto parengtumui taikomi šie reikalavimai:

27.1. pareiškėjas iki paraiškos pateikimo turi būti atlikęs (atlikimo data – ne vėlesnė kaip trys kalendoriniai metai iki paraiškos pateikimo datos) planuojamo atnaujinti pastato energijos vartojimo auditą, parengtą pagal Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-184 „Dėl Išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika);

27.2. pareiškėjas iki paraiškos pateikimo turi būti gavęs raštišką pastate prekiaujančio ar paslaugas teikiančio ūkio subjekto (nuomininko) sutikimą, kad atitikus *de minimis* reglamento nuostatas, jam būtų registruojama *de minimis* pagalba (taikoma, jeigu atnaujinamame pastate paslaugas teikia nuomininkas, kuris yra ūkio subjektas ir jam gali būti teikiama *de minimis* pagalba pagal Aprašo 36 punktą);

27.3. iki paraiškos pateikimo turi būti parengta informacija apie projektui taikomus aplinkosauginius reikalavimus: atlikto poveikio aplinkai vertinimo ataskaita, atsakingos institucijos sprendimas ar atrankos išvada, ar atlikto „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymo informacija ir atsakingos institucijos Planų ar programų įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo išvada arba rašytinis paaiškinimas, kai planuojamai ūkinei veiklai netaikomi reikalavimai dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ir (arba) veikla nėra susijusi su „Natura 2000“ teritorijomis;

27.4. iki paraiškos pateikimo turi būti parengtas pastato naudojimo planas visam projekto ataskaitiniam laikotarpiui, kaip numatyta Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje;

27.5. iki paraiškos pateikimo, esant daugiau nei vienam pastato savininkui ar valdytojui, turi būti parengtas visų pastato patalpų savininkų ar valdytojų rašytinis susitarimas dėl projekto vykdymo ir kito (-ų) savininko (-ų) ar valdytojo (-ų) lėšų prisidėjimo prie projekto, jo atnaujinamai pastato daliai;

27.6. jeigu pagal šį Aprašą finansuojamo projekto investicijų vertė viršija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 67¹ punkte nustatytą vertę, pareiškėjas nerengia ir kartu su paraiška neteikia investicijų projekto įgyvendinančiajai institucijai.

28. Daiktinės pareiškėjo teisės į statinį ir (ar) žemės sklypą, kuriame įgyvendinant projektą bus vykdomi statybos darbai, turi būti įregistruotos įstatymų nustatyta tvarka. Jei statinys yra valdomas panaudos ar patikėjimo teise, pareiškėjas turi turėti savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos arba dalininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos raštišką sutikimą vykdyti projekto veiklas ir įsipareigojimą perimti pareiškėjo ar projekto vykdytojo iš

projekto sutarties kylančias teises ir pareigas (įsipareigojimus) arba perduoti tiesiogiai su projektu susijusį turtą kitam teisėtam turto valdytojui, perimančiam pareiškėjo ar projekto vykdytojo teises ir pareigas, jeigu, pateikus paraišką, projekto įgyvendinimo metu ar poprojektiniu laikotarpiu, pasibaigtų arba nutrūktų teisiniai santykiai, kurių pagrindu pareiškėjas ar projekto vykdytojas valdo tiesiogiai su projektu susijusį turtą.

29. Įgyvendinant projektą, turi būti vadovaujama Lietuvos Respublikos statybos įstatymu ir kitais teisės aktais, normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais, normatyviniais statybos techniniais dokumentais. Atnaujinant pastatą, taikomi reikalavimai dėl pastato pritaikymo specialiesiems neįgaliųjų poreikiams pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą ir normatyvinius statybos techninius dokumentus.

30. Projekte negali būti numatyti apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.

31. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui. Projektu turi būti prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo:

31.1. įgyvendinant projekto veiklą, turi būti prisidedama prie Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, energetikos sektoriui keliamų tikslų įgyvendinimo (padidinti energijos vartojimo efektyvumą);

31.2. įgyvendinant Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos energijos vartojimo efektyvumą didinančią priemonę „Atnaujinamame pastate įrengtos katilinės modernizavimas“, privaloma laikytis Išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normų LAND 43-2013, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. D1-244 „Dėl išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normų LAND 43-2013 patvirtinimo“;

31.3. planuojant viešuosius pirkimus, rekomenduojama numatyti galimybę taikyti Aplinkos apsaugos kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašo, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, projektavimo paslaugoms, statybos darbams, statybinėms medžiagoms, kietosioms grindų dangoms, patalpų apšvietimui.

32. Valstybės pagalbos reikalavimai, nustatyti šiame Apraše, nėra taikomi projektams, jeigu jiems skiriamas finansavimas neatitinka bent vieno Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje nustatyto valstybės pagalbos kriterijaus.

33. Pagal Aprašą valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnyje, gali būti teikiama kaip investicinė pagalba kultūros infrastruktūros atnaujinimui pagal Bendrojo bendrosios išimties reglamento 53 straipsnį, atsižvelgiant į I skyriaus nuostatas, 1 straipsnio 2–5 dalyse bei Apraše nustatytus apribojimus.

34. Pagal Aprašą gali būti teikiama *de minimis* pagalba, kuri teikiama pagal *de minimis* reglamento nuostatas (netaikoma kultūros infrastruktūros atnaujinimui, kuriam gali būti teikiama valstybės pagalba pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą). *De minimis* pagalbos atveju paskutinio mokėjimo prašymo tikrinimo metu projektui suteikta pagalba bus diskontuojama vadovaujantis *de minimis* reglamento 3 straipsnio 6 dalies nuostatomis.

35. Projektams, kurie atitinka visus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje nustatytus pagalbos kriterijus, tačiau neatitinka valstybės pagalbos reikalavimų nustatytų šiame apraše, Bendrajame bendrosios išimties reglamente ir (arba) projektams, kurie neatitinka *de minimis* pagalbos *de minimis* reglamente nustatytų reikalavimų, finansavimas pagal Aprašą neteikiamas.

36. Tais atvejais, kai atnaujinamame pastate paslaugas teikia nuomininkas, kuris yra ūkio subjektas ir be kurio nuomojamos pastato dalies atnaujinimo nebūtų pasiekta pastato C energinio

naudingumo klasė, o atlikus pastato atnaujinimą ūkio subjektui sumažėtų patiriamos nuomos ir (arba) komunalinių paslaugų sąnaudos, pastato valdytojas turi užtikrinti, kad ūkio subjektas dėl pastato atnaujinimo negautų jokios išskirtinės naudos, pavyzdžiui, nuomos kaina turėtų būti padidinama proporcingai sumažėjusioms komunalinių paslaugų ir (arba) nuomos sąnaudoms. Jeigu šios sąlygos įvykdyti pareiškėjui neįmanoma, pagal Aprašą pastate paslaugas teikiančiam ūkio subjektui (nuomininkui) gali būti teikiama *de minimis* pagalba ir ji turi atitikti *de minimis* reglamento nuostatas. Atitiktį šio punkto reikalavimams vertina įgyvendinančioji institucija paraiškos vertinimo metu, atsižvelgdama į Aprašo 5 priedo nuostatas, pildydama Aprašo 3 priedą.

37. *De minimis* pagalba konkrečiam *de minimis* pagalbos naudos gavėjui galima įgyvendinančiajai institucijai patikrinus *de minimis* pagalbos naudos gavėjo teisę gauti vienai įmonei, kaip nurodyta *de minimis* reglamento 2 straipsnio 2 dalyje, suteikiamą *de minimis* pagalbą. Įgyvendinančioji institucija turi patikrinti visas su *de minimis* pagalbos gavėju susijusias įmones, kaip nurodyta *de minimis* reglamento 2 straipsnio 2 dalyje. Įgyvendinančioji institucija kartu su tinkamumo finansuoti vertinimo ataskaita Ministerijai pateikia informaciją apie patikrinimo rezultatus.

38. Projektų valstybės pagalbos atitiktis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnyje valstybės pagalbos apibrėžimui, Bendrojo bendrosios išimties reglamento ir (arba) *de minimis* reglamento nuostatomis vertinimą atlieka įgyvendinančioji institucija, pildomi patikros lapas dėl valstybės pagalbos ir „*de minimis*“ pagalbos buvimo ar nebuvimo, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje ir Aprašo 2 priedas, ir (arba) Aprašo 3 priedas. Patikros lapas dėl valstybės pagalbos ir „*de minimis*“ pagalbos buvimo ar nebuvimo teikiamas Ministerijai kartu su paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimo ataskaita.

IV SKYRIUS

TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

39. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriuje, Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitiktis Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, valstybės pagalbos (jai esant) ir *de minimis* pagalbos (jai esant) teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose išdėstytus projekto išlaidoms taikomus reikalavimus.

40. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis kiekvienam pastato atnaujinimui nustatoma atskirai. Pagal Priemonę gali būti finansuojama iki 30 procentų visų pastato atnaujinimui reikalingų investicijų (Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos 2 priede nurodytų viešųjų pastatų atnaujinimo veiksmų (priemonių)), kurios pagal šią Priemonę ir pagal 04.3.1-FM-F-105 priemonę būtų pripažintos tinkamomis finansuoti išlaidomis, sumos. Bendrai visai pastato atnaujinimo investicijai nebus finansuojama daugiau nei 100 procentų išlaidų, kurios būtų pripažintos tinkamomis finansuoti susumavus pagal Priemonę ir 04.3.1-FM-F-105 priemonę.

41. Didžiausia pagal šią Priemonę projektui galima skirti finansavimo lėšų suma:

41.1. ne valstybės pagalbos projektams yra 3 000 000 (trys milijonai) eurų;

41.2. valstybės pagalbos projektams, skirtiems kultūros infrastruktūrai, didžiausia valstybės pagalbos suma nustatoma vadovaujantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento 53 straipsnio 8 dalies reikalavimais;

41.3. *de minimis* pagalbos projektams didžiausia galima pagalbos suma nustatoma vadovaujantis *de minimis* reglamento 3 straipsnio nuostatomis.

42. Pareiškėjas savo iniciatyva ir savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

43. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo lėšų.

44. Projekto biudžetas sudaromas vadovaujantis Rekomendacijomis dėl projektų išlaidų atitiktis Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams. Paraiškos formos projekto biudžeto lentelė pildoma vadovaujantis instrukcija „Projekto biudžeto formos pildymas“, pateikta

Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams.

45. Pagal šį Aprašą tinkamų finansuoti išlaidų kategorija – trečioji išlaidų kategorija „Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai“, pagal kurią tinkami finansuoti Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos 2 priede nurodyti viešųjų pastatų atnaujinimo veiksmai (priemonės), iš kurių 11–13 punktuose nurodytiems viešųjų pastatų atnaujinimo veiksams (priemonėms) taikomos Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos 23.7 papunkčio nuostatos.

46. Pagal Aprašą kryžminis finansavimas netaikomas.

47. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis nustatomas atsižvelgiant į projekto išlaidų realumą ir būtinumą bei reikalavimus, keliamus tinkamoms finansuoti išlaidoms. Projekto darbų, numatytų Aprašo 45 punkte, įkainiai nustatomi vadovaujantis naujausios redakcijos statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo rekomendacijomis arba rinkoje egzistuojančiomis darbų ar paslaugų kainomis. Pareiškėjas privalo turėti dokumentus, įrodančius projekto biudžeto pagrįstumą (projektinės sąmatos arba techniniai projektai, arba ne mažiau kaip 3 tiekėjų komerciniai pasiūlymai, arba nuorodos į rinkoje galiojančias kainas, arba galimybių studijos, arba energijos vartojimo audito ataskaita ir panašiai).

48. Pagal šį Aprašą netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:

48.1. išlaidos, nenustatytos šio Aprašo 45 punkte, įskaitant paraiškos parengimo išlaidas;

48.2. išlaidos, nustatytos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 34 skirsnyje;

48.3. išlaidos, patirtos ne projekto vykdytojo valdomai pastato daliai atnaujinti;

49. pagal šį Aprašą nėra finansuojami konkretūs Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos 2 priede nurodyti viešųjų pastatų atnaujinimo veiksmai (priemonės), kuriems skirta lėšų iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir kurioms apmokėti, skyrus ES struktūrinių fondų lėšas, jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir apmokėtos daugiau nei vieną kartą. Taip pat nėra finansuojami konkretūs Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos 2 priedo 1–10 punktuose nurodyti viešųjų pastatų atnaujinimo veiksmai (priemonės), kurioms anksčiau buvo skirta lėšų iš šiame punkte nurodytų šaltinių, nebent argumentuotai būtų pagrįstas tokių priemonių finansavimo poreikis (be tokių konkrečių priemonių nebūtų pasiekta pastato C energinio naudingumo klasė).

50. Visi su projekto įgyvendinimu susiję viešieji pirkimai turi būti vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu ir šio įstatymo įgyvendinamaisiais teisės aktais. Pastato atnaujinimo darbų metu turi būti naudojamos naujos medžiagos ir montuojami nauji įrenginiai.

51. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu ir po projekto finansavimo pabaigos, taikomi reikalavimai, nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 36 skirsnyje, taip pat Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rengiamose gairėse dėl projektų diskontuotų grynujų pajamų skaičiavimo ir priežiūros metodikos, kurios skelbiamos ES struktūrinių fondų svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/docview/?id=4743&h=40657&t=2016%2005%2009%20Pajam%20skai%20ir%20prie%20metodika> (netaikoma, jeigu projektui teikiama valstybės pagalba).

V SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI PAGAL VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLES

52. Jeigu projekto veiklos finansavimas yra valstybės pagalba pagal Aprašo 33 punktą, jis turi būti suderintas su Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus ir III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnio reikalavimais. Finansavimas gali būti teikiamas tik investicinei pagalbai kultūros infrastruktūros atnaujinimui.

53. Investicinė pagalba kultūros infrastruktūros atnaujinimui teikiama: muziejams, archyvams, bibliotekoms, meno ir kultūros centrams ar erdvėms, teatrams, kino teatrams, operos teatrams, koncertų salėms, kitoms gyvų pasirodymų organizacijoms, kino paveldo institucijoms ir kitoms panašioms meninėms ir kultūrinėms infrastruktūroms, organizacijoms ir institucijoms.

54. Investicinė pagalba kultūros infrastruktūros atnaujinimui teikiama tik tokiai infrastruktūrai, kurios bent 80 procentų laiko arba vietos pajėgumo per metus yra naudojama kultūros tikslams.

55. Su investicine pagalba susijusios tinkamos finansuoti išlaidos yra investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą išlaidos, įskaitant 53 straipsnio 4 punkte nurodytas išlaidas, tačiau neviršijant Aprašo IV skyriuje nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų, tiesiogiai susijusių su Aprašo 11 punkte nurodyta veikla.

56. Valstybės pagalbos atveju projekto išlaidoms, be šio Aprašo IV skyriaus ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VI skyriuje išdėstytų reikalavimų, taip pat taikomi Bendrojo bendrosios išimties reglamento Bendrųjų nuostatų tinkamų finansuoti išlaidų I skyriaus 7 straipsnio reikalavimai.

57. Didžiausia tinkamų finansuoti išlaidų suma apskaičiuojama vadovaujantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento 53 straipsnio 8 dalimi.

58. Valstybės pagalba, kuriai pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma išimtis, nesumuojama su jokia *de minimis* pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei susumavus būtų viršytas pagalbos intensyvumas, nustatytas Bendrojo bendrosios išimties reglamento III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnyje.

59. Galutinio mokėjimo prašymo tikrinimo metu įgyvendinančioji institucija projektui suteiktą valstybės pagalbą diskontuos vadovaujantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 7 straipsnio 3 dalies nuostatomis.

60. Siekiant nustatyti, ar laikomasi Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 4 straipsnyje nustatytų pranešimo ribų, atsižvelgiama į visą remiamai veiklai, projektui ar ūkio subjektui skiriamos valstybės pagalbos sumą.

61. Projektas negali būti dirbtinai išskaidomas, kaip nurodyta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 4 straipsnio 2 dalyje.

62. Valstybės pagalba, kurios tinkamas finansuoti išlaidas galima nustatyti ir kuriai pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma išimtis, gali būti sumuojama su:

62.1. bet kokia kita valstybės pagalba, jei tos priemonės yra susijusios su skirtingomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias galima nustatyti;

62.2. bet kokia kita valstybės pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurios iš dalies arba visiškai sutampa, tik jeigu taip susumavus neviršijamas didžiausias pagalbos intensyvumas ar pagalbos suma, pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma tai pagalbai.

63. Valstybės pagalba neteikiama sunkumus patiriančiam ūkio subjektui, t.y. ūkio subjektui, kuris susiduria su bent viena iš Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 2 straipsnio 18 punkte nurodytų aplinkybių.

64. Valstybės pagalba neteikiama ūkio subjektui, kuriam išduotas vykdomasis raštas išieškoti sumas pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriame tos pačios valstybės narės suteikta pagalba skelbiama neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

VI SKYRIUS PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

65. Įgyvendinančioji institucija kvietimą teikti paraiškas skelbia ES struktūrinių fondų svetainėje Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 82 punkte nustatyta tvarka ir gali pasirinkti papildomus kvietimo teikti paraiškas skelbimo būdus ir priemones.

66. Siekdamas gauti finansavimą, pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios iš dalies užpildyta forma (.pdf formatu) skelbiama ES struktūrinių fondų svetainės skyriuje „Dokumentai“, srityje „Finansavimas“ paskelbto kvietimo teikti paraiškas dalyje „Susiję dokumentai“. Paraiškoje turi būti prašoma finansuoti tokią (-į) energijos vartojimo audito ataskaitoje pateiktą energijos taupymo priemonių grupę (paketą), kurią (-į) įgyvendinus būtų pasiekiamas didžiausias ekonominis efektyvumas (nauda), t. y. vienu investuotu euru būtų sutaupoma daugiausia energijos, išreikštos kilovatvalandėmis vienam eurui (kWh/Eur) per metus, skaičiuojant energijos sutaupymus per metus, padalijus iš investicijų dydžio;

67. Pareiškėjas pildo paraišką ir kartu su Aprašo 71 punkte nurodytais priedais iki kvietimo teikti paraiškas skelbime nurodyto termino paskutinės dienos teikia ją per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę (toliau – DMS), o jei nėra įdiegtos DMS funkcinės galimybės – įgyvendinančiajai institucijai raštu, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 12 skirsnyje nustatyta tvarka. Jeigu paraiškos teikiamos per DMS, pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistravęs tampa DMS naudotoju. DMS naudojimosi tvarka nustatyta Duomenų teikimo per DMS tvarkos apraše (Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 1 priede).

68. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma kvietime teikti paraiškas, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje ir, kuriame galutinis paraiškų pateikimo terminas negali būti trumpesnis kaip 60 dienų nuo kvietimo teikti paraiškas paskelbimo dienos. Paraiškos teikiamos nuolat iki kvietimo teikti paraiškas skelbime nustatyto termino.

69. Jeigu, vadovaujantis Aprašo 67 punktu, paraiška teikiama raštu, ji gali būti teikiama vienu iš šių būdų:

69.1. įgyvendinančiajai institucijai teikiamas paraiškos originalas, pasirašytas raštu popierinėje laikmenoje, ir jos priedai, kartu pateikiant į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką ir jos priedus. Paraiškos originalo ir elektroninės versijos turinys turi būti identiškas. Nustačius, kad paraiškos elektroninės versijos turinys neatitinka originalo, vadovaujamosi paraiškos originale nurodyta informacija. Paraiška gali būti pateikta registruotu laišku, per pašto kurjerį arba įteikta asmeniškai kvietime nurodytu adresu;

69.2. įgyvendinančiajai institucijai kvietime nurodytu elektroninio pašto adresu siunčiamas elektroninis dokumentas, pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu;

69.3. kartu su paraiška teikiami dokumentai ir (ar) skaitmeninės priedamų dokumentų kopijos teikiami tokiu pat būdu, kaip paraiška, išskyrus Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 16 punkte nustatytas išimtis.

70. Jeigu laikinai nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės, ir dėl to pareiškėjai negali pateikti paraiškos ar jos priedo (-ų) paskutinę paraiškų pateikimo termino dieną, įgyvendinančioji institucija paraiškų pateikimo terminą pratęsia 7 dienų laikotarpiui ir (arba) sudaro galimybę paraiškas ar jų priedus pateikti kitu būdu bei apie tai paskelbia Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 82 punkte nustatyta tvarka.

71. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus:

71.1. planuojamo atnaujinti pastato energijos vartojimo audito ataskaitą, atsižvelgiant į reikalavimus, nurodytus Aprašo 27.1 papunktyje;

71.2. galiojantį planuojamo atnaujinti pastato energinio naudingumo sertifikatą. Sertifikato duomenys turi būti perskaiciuoti naudojantis ta pačia kompiuterinės programos versija kaip projektiniame energinio naudingumo sertifikato, pateikto energijos vartojimo audito ataskaitoje. Perskaiciuoto sertifikato nebūtina registruoti Statybos produkcijos sertifikavimo centre;

71.3. pastato naudojimo planą, kaip nurodyta Aprašo 27.4 papunktyje;

71.4. dokumentus, pagrindžiančius projekto biudžeto pagrįstumą (projektinės sąmatos ir (arba) techniniai projektai, ir (arba) ne mažiau kaip trijų tiekėjų komerciniai pasiūlymai, ir (arba) sutartis, ir (arba) kainų apklausos suvestines, ir (arba) nuorodos į rinkoje galiojančias kainas, ir (arba) galimybių studijas, ir (arba) energijos vartojimo audito ataskaita ir panašiai);

71.5. jei statinys yra valdomas panaudos ar patikėjimo teise, savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos arba dalininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos raštišką sutikimą vykdyti projekto veiklas ir įsipareigojimą, nustatytą Aprašo 28 punkte;

71.6. susitarimą su kitu pastato savininku ar valdytoju, kaip tai nustatyta Aprašo 27.5 papunktyje (jeigu taikoma);

71.7. informaciją apie gautą valstybės pagalbą ir kitus finansavimo šaltinius (Aprašo 4 priedas);

71.8. informaciją apie planuojamame atnaujinti pastate įsikūrusius ūkio subjektus (Aprašo 5 priedas), esant nuomininkams papildomai teikiama (-os) nuomos sutartis (-ys);

71.9. ūkio subjekto (nuomininko) sutikimą dėl *de minimis* pagalbos registravimo, kaip tai nustatyta Aprašo 27.2 papunktyje (jeigu taikoma);

71.10. klausimą apie pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumą finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų, jeigu pareiškėjas prašo PVM išlaidas pripažinti tinkamomis finansuoti, t.y. įtraukia šias išlaidas į projekto biudžetą. Forma skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje (skyriuje „Dokumentai“, srityje „Finansavimo skyrimas“, dalyje „Paraiškų priedų formos“);

71.11. žemės sklypo (teritorijos) savininko, valdytojo ar naudotojo sutartį, sutikimą, ar susitarimą, jeigu taikomas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalies 6 punktas;

71.12. pareiškėjo įsipareigojimą padengti netinkamas finansuoti, tačiau šiam projektui įgyvendinti būtinas išlaidas, ir tinkamas išlaidas, kurių nepadengia projekto finansavimas, įrodančius dokumentus (trumpoji metinė atskaitomybė už 3 paskutinius metus ir (ar) finansinių įstaigų dokumentai apie banko paskolas ir (ar) pinigines lėšas, ir (ar) piniginius įnašus (taikoma ne biudžetinėms įstaigoms) arba kito (-ų) savininko (-ų) ar valdytojo (-ų) asignavimo valdytojo (-ų) įsipareigojimas (-ai), ir (ar) garantinis (-iai) raštas (-ai) prisidėti prie projekto finansavimo (taikoma biudžetinėms įstaigoms) ir (ar) kitas pagrindžiantis dokumentas), jeigu tokios išlaidos numatomos;

71.13. informaciją apie projektui taikomus aplinkosauginius reikalavimus, kaip nurodyta Aprašo 27.3 papunktyje;

71.14. pareiškėjo ir (arba) pastate paslaugas teikiančio ūkio subjekto (nuomininko) „Vienos įmonės“ deklaraciją, reikalingą vienos įmonės, kaip nurodyta *de minimis* reglamento 2 straipsnio 2 dalyje, apimčiai nustatyti (jeigu taikoma, rekomenduojama naudotis ES struktūrinių fondų interneto svetainėje paskelbta „Vienos įmonės“ deklaracijos forma);

71.15. laisvos formos deklaraciją ir dokumentus, pagrindžiančius, kad planuojamame atnaujinti pastate bent 80 procentų laiko arba vietos pajėgumo per metus yra naudojama kultūros tikslams (taikoma valstybės pagalbos kultūros infrastruktūrai atveju);

71.16. dokumentą dėl prašomos suteikti paskolos iš „Energijos vartojimo efektyvumo fondo, finansuojamo Europos regioninės plėtros fondo lėšomis“, užpildytą pagal formą, patalpintą interneto svetainėje www.vipa.lt.

72. Jeigu dokumentai, nurodyti Aprašo 71 punkte, buvo teikti pagal priemonę 04.3.1-FM-F-105 arba su ankstesne paraiška, o jų turinys nepakitęs, jų teikti pakartotinai neprivaloma, tačiau turi būti teikiamas papildomas lapas, nurodant teiktus dokumentus, rašto (-ų), kuriuo (-ais) šis (-e) dokumentas (-ai) buvo teiktas (-i), numerius, pavadinimą ir išsiuntimo datą. Jei informacija pateikta rašto priede – priedo pavadinimą ir (ar) numerį.

73. Tęstinė projektų atranka baigiama anksčiau, jeigu pagal priimtus sprendimus dėl projektų finansavimo ir pateiktas naujas paraiškas paskirstyta ir prašoma skirti finansavimo lėšų suma sudaro galimybę paskirstyti visą kvietimui teikti paraiškas skirtą lėšų sumą.

74. Įgyvendinančioji institucija ne vėliau kaip per 7 dienas nuo paraiškos gavimo dienos per DMS arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės, informuoja pareiškėją apie paraiškos registravimą ir jai suteiktą unikalų paraiškos kodą.

75. Įgyvendinančioji institucija, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 99 punktu, ne vėliau kaip per 7 dienas nuo kiekvienos paraiškos pateikimo dienos ES struktūrinės paramos svetainėje paskelbia informaciją apie registruotas paraiškas.

76. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus bus nurodyta kvietimo teikti paraiškas skelbime.

77. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal Aprašo 1 priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

78. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą, kaip nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 14 ir 15 skirsniuose.

79. Įgyvendinančioji institucija iki paraiškos vertinimo pabaigos turi įsitikinti, kad pareiškėjas yra gavęs išpareigojimą dėl paskolos centrinės valdžios viešojo pastato, esančio (adresas) atnaujinimui didinant energijos vartojimo efektyvumą suteikimo, įrodantį, kad dalį pastato atnaujinimui reikalingų investicijų numatoma finansuoti pagal priemonę 04.3.1-FM-F-105.

80. Įgyvendinančioji institucija paraiškų vertinimo metu projektams, kurių pagal šį Aprašą finansuojamo projekto investicijų vertė viršija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 67¹ punkte nustatytą vertę, atlieka energijos vartojimo audito ataskaitoje pateiktų energijos taupymo priemonių grupių (paketų) vertinimą ir įsitikina, kad Pareiškėjo pateiktoje paraiškoje prašoma finansavimo optimaliai energijos taupymo priemonių grupei (paketui).

81. Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija ne ilgiau kaip 60 dienų nuo kiekvienos paraiškos gavimo dienos. Pateiktos paraiškos vertinamos pagal paraiškų pateikimo eilę ir įvertinus pagal eilę teikiamos Ministerijai sprendimui priimti.

82. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje), vertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos sprendimu. Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS, o jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu, taip pat Ministeriją raštu, vadovaudamasi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 9 punktu (jeigu įdiegtos funkcinės galimybės – per 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemį SFMIS2014), ir nurodo termino pratęsimo priežastis.

83. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 14–16 skirsniuose, pagal juose nustatytą tvarką. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos per DMS, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu, ir paraiškoje nurodytu elektroniniu paštu.

84. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskūsti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

85. Įgyvendinančiajai institucijai baigus paraiškų vertinimą, sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima Ministerija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

86. Prieš Ministerijai suteikiant *de minimis* pagalbą, įgyvendinančioji institucija tikrina prašomos suteikti *de minimis* pagalbos sumos teisėtumą.

87. Priėmusi sprendimą dėl projekto finansavimo Ministerija, vadovaudamasi Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“, registruoja suteiktos valstybės pagalbos arba *de minimis* pagalbos sumą Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registre. Tais atvejais, kai vienam pagalbos gavėjui vienu sprendimu skiriama pagalbos suma viršija Bendrojo bendrosios išimties reglamento 9 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytas ribas, priėmusi sprendimą finansuoti projektą, Ministerija per šešis mėnesius nuo

pagalbos suteikimo dienos pateikia informaciją apie skirtą pagalbą per Europos Komisijos Valstybės pagalbos skaidrumo modulį.

88. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS, o jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės, raštu pateikia šį sprendimą jame nurodytiems pareiškėjams.

89. Pagal Aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti bus sudaromos dvišalės sutartys tarp pareiškėjo ir įgyvendinančios institucijos.

90. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo, įgyvendinančioji institucija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka pagal Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą, kuris negali būti trumpesnis nei 7 dienos, jei projekto sutarties šalys nesusitaria kitaip. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius projekto sutarties, pasiūlymas pasirašyti projekto sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti projekto sutarties pasirašymo terminą.

91. Įgyvendinančioji institucija, įvertinusi prašymo priežastis, turi teisę pratęsti sutarties pasirašymo terminą, ir apie savo sprendimą informuoti pareiškėją ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.

92. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas:

92.1. arba pasirašytas raštu popierinėje laikmenoje,

92.2. arba pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu (tik elektroninėje laikmenoje).

VII SKYRIUS

GRAŽINAMOSIOS SUBSIDIJOS GRAŽINIMO TVARKA

93. Gražinamosios subsidijos gražinimo tvarka yra išdėstyta šiame Apraše, Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse, taip pat bus nustatyta projekto sutartyje ir Grafike.

94. Projekto vykdytojas, įgyvendinęs projektą, su galutiniu mokėjimo prašymu įgyvendinančiajai institucijai pateikia ir suderina Grafiką pagal 95 punkte nurodytus kriterijus.

95. Metinis preliminarus gražintinų lėšų dydis kiekvienam projektui nustatomas individualiai, atsižvelgiant į pasiektus produkto stebėsenos rodiklius ir šiuos gražinimo kriterijus:

95.1. pasiekus C pastato energinio naudingumo klasę, tačiau nepasiekus produkto stebėsenos rodiklių, gražinama – 100 procentų projekto įgyvendinimui pripažintų tinkamomis finansuoti išlaidų sumos;

95.2. pasiekus C pastato energinio naudingumo klasę, o produkto stebėsenos rodiklius pasiekus ir (ar) viršijus iki 1,5 procentų (įskaitytinai) daugiau nei buvo numatyta, gražinama – 40 procentų projekto įgyvendinimui pripažintų tinkamomis finansuoti išlaidų sumos;

95.3. pasiekus C pastato energinio naudingumo klasę, o produkto stebėsenos rodiklius viršijus 1,6-2,0 procentais nei buvo numatyta, gražinama – 20 procentų projekto įgyvendinimui pripažintų tinkamomis finansuoti išlaidų sumos;

95.4. pasiekus C pastato energinio naudingumo klasę, o produkto stebėsenos rodiklius viršijus daugiau nei 2,0 procentais nei buvo numatyta – gražinamoji subsidija nėra gražinama.

96. Gražinamosios subsidijos lėšų gražinimas vykdomas, vadovaujantis suderintu Grafiku. Gražinimo terminas – 5 metai, pradedant skaičiuoti nuo kitų metų po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos. Gražinimai atliekami vieną kartą per metus: iki einamųjų metų birželio 30 d.

97. Patvirtintas Grafikas gali būti tikslinamas vieną kartą, jeigu įgyvendinančioji institucija, išnagrinėjusi projekto vykdytojo raštu pateiktą argumentuotą prašymą tikslinti Grafiką ir jį pagrindžiančius dokumentus, priima sprendimą dėl jo pakeitimo.

98. Įgyvendinančioji institucija apie suderintą su Projekto vykdytoju Grafiką arba Grafiko koregavimus informuoja Ministeriją ir pateikia Grafiko kopiją Ministerijai ir, kai projekto vykdytojas yra biudžetinė įstaiga, asignavimų valdytojui.

99. Projekto vykdytojas lėšas gražina vadovaudamasis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis bei Gražintinų ir gražintų lėšų administravimo taisyklėmis ir ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų po kiekvieno gražintinų lėšų gražinimo įgyvendinančiajai institucijai turi pateikti lėšų gražinimo faktą pagrindžiančių apskaitos dokumentų kopijas.

100. Jei įgyvendinančioji institucija nustato, kad finansiniai išpareigojimai yra nevykdomi ilgiau negu 90 kalendorinių dienų, papildomai apie tai raštu informuoja projekto vykdytoją ir numato papildomą terminą prievolei įvykdyti. Jei projekto vykdytojas ir po priminimo nevykdo gražinimo, įgyvendinančioji institucija imasi veiksmų, nustatytų Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 590 „Dėl Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Finansinės paramos gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklės). Projekto vykdytojui panaudojus išmokėtas Europos Sąjungos fondų lėšas pažeidžiant teisės aktus, lėšos gražinamos į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą vadovaujantis Finansinės paramos gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių nuostatomis.

101. Susigražintos gražinamosios subsidijos lėšos turi būti pakartotinai panaudojamos tam pačiam tikslui, kaip nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 390 punkte.

VIII SKYRIUS

PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

102. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, Apraše ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatytus reikalavimus.

103. Jeigu projektas įgyvendinamas pagal 04.3.1-FM-F-105 priemonę pasitelkiant energijos taupymo paslaugų teikėją, sutartis, sudaroma tarp projekto vykdytojo ir energijos taupymo paslaugų teikėjo, turi atitikti 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/1076, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1303/2013 nustatomos papildomos taisyklės dėl paramos gavėjo pakeitimo ir dėl su tuo susijusios atsakomybės ir minimalūs reikalavimai, kurie turi būti įtraukti į viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutartis, finansuojamas Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšomis (OL 2015 L 175 p. 1), nuostatas.

104. Projekto vykdytojas, raštu arba elektroniniu paštu turi informuoti pastate įsikūrusį ir paslaugas teikiančią ūkio subjektą (nuomininką) apie tai, kad jam suteikiama *de minimis* pagalba, nurodydamas *de minimis* pagalbos dydį bei pobūdį, pateikdamas aiškią nuorodą į *de minimis* reglamentą (nurodydamas *de minimis* reglamento pavadinimą bei skelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje numerį) (taikoma *de minimis* pagalbos, esant pastate įsikūrusiam ir paslaugas teikiančiam ūkio subjektui (nuomininkui), atveju).

105. Įgyvendinančioji institucija įvertina projekto atitiktį Aprašo 16.2 papunkčio daliai, kuri taikoma po pastato atnaujinimo.

106. Įgyvendinus projektą projekto vykdytojas, teikdamas galutinį mokėjimo prašymą, įgyvendinančiajai institucijai pateikia atnaujinto pastato energinio naudingumo sertifikatą bei pagal jo apskaičiavimui naudotą kompiuterinės programos versiją perskaičiuotus energinio naudingumo sertifikato, teikto prieš pastato atnaujinimą, duomenis.

107. Projekto vykdytojas teisės aktų nustatyta tvarka turi apdrausti ilgalaikį materialųjį turtą, kuris įsigytas ar sukurtas iš projektui skirtu finansavimo lėšų, maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų. Turtas turi būti apdraustas Projekto įgyvendinimo laikotarpiui nuo tada, kai yra sukuriamas ar įsigyjamas, ir ne trumpesniai laikotarpiui kaip 5 (penkeri) metai po projekto finansavimo pabaigos. Draudimo įvykio atveju projekto vykdytojas turi atkurti prarastą turtą.

108. 5 (penkerius) metus po projekto finansavimo pabaigos arba per valstybės pagalbos taisyklėse nustatytą laikotarpį, turi būti užtikrintas investicijų tęstinumas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 27 skirsnyje nustatyta tvarka.

109. Projekto vykdytojas privalo informuoti apie įgyvendinamą ar įgyvendintą projektą Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 37 skirsnyje nustatyta tvarka.

110. Projekto užbaigimo reikalavimai nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 27 skirsnyje.

111. Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 42 skirsnyje ir, jeigu teikiama valstybės pagalba, Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 9 straipsnio 4 dalyje, jeigu teikiama *de minimis* pagalba, *de minimis* reglamento 6 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

112. Projekto vykdytojas projektui (vykdyti) administruoti turi suformuoti projekto komandą, kurios nariai turėtų patirties investicijų projektų valdymo, projektų finansų valdymo, viešųjų pirkimų vykdymo, statybos projektų valdymo srityse.

IX SKYRIUS APRAŠO KEITIMO TVARKA

113. Aprašo keitimo tvarka nustatyta Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 11 skirsnyje.

114. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, taikomos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės.
